

P.n.Licejska knjižnica,
realna gimnazija,

Ljubljana

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev

:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne številke 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina . . . „ 20.—

Četrletna naročnina . . . „ 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Štebi Alojzija, Vič pri Ljubljani, Pod Rožnik štev. 296. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednico.

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Kdaj bomo izpregledali.

Ně vemo še, kakšen je izid volitev z dne 8. feb. in kateri stranki bo pripadla častna naloga — trgale so se zanjo prav vse — da bo rešila vprašanje državnih nastavljenec. Toda naj bo izid te ogabne nasilnosti, združene s prevarami in s kršenjem zakonov, kateri so nadeli ime »politični boj«, kakršenkoli hoče, eno nam je pokazala sedanja volilna borba bolj jasno, kakor vse prejšnje, to namreč, da so organizacije državnih nastavljenecv popolnoma odrekle. Nikdar preje ni bilo toliko neupravičenih upokojitev, premeščenj itd. med državnimi nastavljenji, kakor v prejšnjih mesecih. Toda spričo vseh teh persekucij so ostale organizacije mirne, potuhnjene, kakor da se jih vse to ne tiče. Noben protest ni prišel niti od najvišje inštanice naših organizacij, od Glavnega Saveza. Zakaj? Funkcionarje organizacij je očitno prevzel strah, da bi jih ne zadela enaka zla usoda kakor njihove tovariše, ako bi se postavili v obrambo preganjanih. Pokazalo se je, da organizacije državnih nastavljenecv niso sposobne za zaščito najbolj primitivnih, materijelnih interesov uslužbenecv in njihovih pravic, katere jim garantira zakon. Ali imajo organizacije še zmisel? Ali ni boljše, da gre državno uslužbenstvo v vrste one politične stranke, ki ima moč, oblast in vlado? Žalostno je, da mora priti človek do takšnih sklepov.

Uprava Glavnega Saveza se je prestrašila pretnje ministrskega predsednika in si ni upala sklicati letne skupščine. Kako naj imenujemo tako postopanje? Pisati spomene, naštevati zahteve, pretiti s skrajnimi konsekvencami — a pri tem kloniti takoj, kakor hitro pride najrahljši migljaj iz vrhov vlade, potem so vse spomene in zahteve in pretnje le udarec v vodo. Spomene in zahteve ne upoštevajo nihče, konsekvence ne plaši živa duša, ker so vse naše pretnje toliko vredne kakor našemljena figura v koruznem polju, katere se prestrašijo vrabci, a drug nihče.

Šest let se poslužujejo organizacije državnih nastavljenecv sredstev, ki so se v teku vse te dobe izkazala kot brezuspešna. Ali ne zato, ker morda niso sredstva dobra in pravilna, temveč edino za to, ker oni, na katere smo se obračali, predobro vedo, da je za temi sredstvi prazen nič: respekta pred našimi organizacijami ni, ker so bili voditelji teh organizacij poslušno orodje onih, od katerih so karsikoli zahtevali, in ker v naših vrstah ni solidarnosti. Solidarnost se je amaknila partizanskemu korteširanju. Da je prišlo tako daleč, temu je vzrok popolnoma napačno pojmovanje značaja našega vpra-

šanja: naše vprašanje je socijalno in ekonomsko vprašanje, a ne politično vprašanje, še manj pa strankarsko politično vprašanje. Vsled tega ga lahko reši le enotna, močna organizacija, a ne partizanska klika in ne politična stranka.

Ako so imeli vladajoči oblastniki napačno naziranje o državnih nastavljenjih, naziranje namreč, da smo nastavljenji vlade, a ne nastavljenji države, potem je bila prva dolžnost organizacije in predvsem uprave Glavnega Saveza, da ne sledi takšnemu naziranju. Brez odporne sile, brez stanovske samozavesti, brez solidarnosti — takšno je danes državno uslužbenstvo v naši državi, igrača v rokali vsakokratne vlade. Tudi v drugih državah se menjajo vlade — seveda ne vsake tri mesece kakor pri nas — a uradništvo ostane na svojih mestih in vrši svojo službo dalje po zakonih, a ne po partizanski volji ministrov.

Vsak državni nastavljenec ima svobodo političnega prepričanja, noben minister, nobena organizacija nima pravice, da mu dikтира politično prepričanje. Ali stanovska organizacija ne sme imeti najrahljše politične barve, ker ima samo eno nalogo, da zastopa interese svojih članov, pa naj bodo ti črni ali rdeči, beli ali zeleni. Skupnost interesov nas veže, a to glavno načelo stanovske organizacije je pri nas tako daleč v ozadju, da se ga komaj še vidi. Stanovska organizacija se ne bori za politična načela, ne za politično moč, zato ne sme biti nikdar orodje v rokah politične stranke, pa če bi imela ta še tako lep program. Namen stanovske organizacije je, da se bori za ekonomsko izboljšanje svojih članov, da se bori za njihov dober socijalni položaj, a ne da hlapčuje profesionalnim politikom.

Glavni činitelji seksualnega vzgajanja.

Kdaj je treba pričeti s seksualnim vzgajanjem? Opiraje se na ugotovljeno činjenico, da se opaža onanizem, najboljši znak seksualnega interesiranja, jakó pogostoma pri 12letnih otrocih, mislijo mnogi pisatelji in pedagogi, da bi bilo treba začeti s seksualnim razlaganjem že okoli desetega leta.

Priznati moram, da sem nasproten vsakemu določanju, kdaj je treba pričeti s seksualnim vzgajanjem, ne zaradi tega, ker so v razvoju jako velike individualne razlike — zaradi česar se začetek pedagoške akcije ne sme striktno začrtati — nego zaradi tega, ker obstoji spol prvi dan rojstva in ker

obstoje na ta način od istega trenutka telesne potrebe. Prvi poizkusi seksualnega vzgajanja se morajo vršiti v prvih dneh življenja ter se poglavito nanašati na specialno telesno nego.

Vzdrževanje čistote vsega telesa in torej tudi spolovil postavlja najtrdnější temelj vsakemu poznejšemu poizkusu in vplivu na otroško psiho. Pri čisto majhnih otrocih je nečistota spolovil lahko vzrok prezgodnji kolikor toliko nezavestni masturbaciji (onanizmu), ker provzroča razkrajanje seča in druga nečistota srab na spolovilih, ki sili otroka, da se praska; to pa pogostoma provzroča grdo navado onanizma.

Dokler se ne začne otrok direktno zanimati za spolno življenje, morajo voditi roditelji seksualno vzgajanje v tej skoro breziminski obliki, ne da bi izdajali svojo pravo namero.

Od trenutka, ko se zapazijo pri otroku prvi znaki, da se zanima za spolno življenje, naj se začne sistematično in odkrito seksualno vzgajanje s točno in prigradno razlago prirodnih pojavov, kolikor zanimajo otroka. Pozornost je treba podvojiti zlasti v dobi (okoli 12. leta), ko se utegne pojaviti onanizem. Vedno je treba misliti na činjenico, da se zanima otrok najprej za spolne pojave, ki jih vidi v okolici, okoli sebe, ne pa na sebi, ker je sam v spolnem oziru v relativnem miru.

Težišče seksualnega vzgajanja spada brez dvoma v dobo, ko se na posamezniku samem pojavljajo prvi znaki pubertete. Temu vzgajanju se more dati v tej dobi obsežnejši izraz samo, če so tla v posameznikovi podzavesti pripravljena z občimi poučili in onimi postopki v prvih letih življenja, o katerih smo govorili v gorenjih vrstah. Mnenje nekaterih pisateljev, da je treba šele v tej dobi začeti z razlaganjem seksualnega vprašanja, se mi zdi popolnoma napačno. Vsaka beseda, vsak izraz pada na nepripravljena tla in uspeh je negotov. V tem vprašanju je treba vedno imeti v mislih, da je zanimanje mladine v dobi puberte za vse, kar spada v seksualno sfero njenega življenja, mnogo intenzivnejše in zlasti pristnejše, zakaj posameznik čuti na lastnem organizmu manifestacije, ki jih je opazoval v prejšnjih letih popolnoma pasivno, pri prehodu tudi slučajno, na drugih organizmih v prirodi. To je treba skrbno uvaževati.

V dobi pubertete mora seksualno vzgajanje izčrpneje kazati na vse činjenice iz normalnega seksualnega življenja, vezaje vse to na ono, kar se je v prejšnjih postopkih izzvalo v posameznikovi podzavesti. Po-

sebna pozornost se obrača na menstruacijo pri deklicah in na erescije in polucije pri dečkih, skratka, na pojave, ki jih čutijo v tem trenutku posamezniki na sebi. Potem šele pride obveščanje, tolmačenje in spoznavanje pojavov nosečnosti in poroda, za katere se morajo pripraviti. Iz patologije seksualnega življenja gre najvažnejše mesto razlaganju o veneričnih boleznih in njih nevarnosti za posameznika in za porod.

Ko bi dobili vsi posamezniki pravočasno potrebne pojme in nauke o seksualnem življenju, bi seksualno vzgajanje v zrelih letih lahko prestalo. Žal, da smo v današnjih dneh pred dvojnimi objekti:

a) mladina, ki mora šele prejeti podrobne pojme;

b) odrasli, ki svoje dni niso prejeli seksualnega vzgajanja in ki ga nimajo, najsi žive popolno seksualno življenje. Njih število je dandanes jako veliko in obseza vse družabne stanove.

Iz tega izhaja, da je treba dandanes seksualno vzgajanje prenesti — in sicer v velikem obsegu — tudi na popolnoma odrasle posameznike, pri katerih so seksualni pojavi avtomatičnega značaja in se vrše, ker drugače ne more biti. Toda njih izvrševanje zahteva vendarle mnogo navodil in popravil, ki se dajo učiniti samo s seksualnim vzgajanjem. Pozneje bomo videli, da pripada naloga vzgajanja roditeljem in učiteljem v širokem smislu te besede. Kako naj vzgajajo mladino v tem oziru, če sami niso prejeli tega vzgajanja? Žena je, pravi E. Deschanel, prva vzgojiteljica otrokova; toda tudi ona ne more dajati več vzgajanja, nego ga je dobila sama. Seksualno vzgajanje današnjih odraslih posameznikov ni potrebno samo zaradi tega, da bi se usposobili, vzgajali svoje otroke in otroke, ki so jim poverjeni; seksualno vzgajanje je potrebno zlasti zaradi njih osebnega življenja, ki se mu vdajajo, kakor vedo in znajo. Če človek samo pomisli na nosečnost in na porod in na vse neumestne postopke, ki se opazajo v tem času pri mnogih ženah, mora spoznati, da je seksualno vzgajanje današnjih zrelih posameznikov istotako neizogibno potrebno. Treba je torej odpraviti ta nedostatek pri roditeljih in učiteljih s potrebnimi dopolnilnim vzgajanjem.

Iz vsega tega se dá sklepati, da sta začetek in konec seksualnega vzgajanja mnogo bolj oddaljena, nego si to mislimo, in da se mora v današnji dobi to vzgajanje razširiti na vse življenje.

Ostajaje pri tem, da se mora seksualno vzgajanje začeti že v prvih dneh življenja — ko se vse omejuje v prvem času na telesno higijeno, odgovarjamo tudi na vprašanje, jako važno vprašanje: Kdo mora začeti s seksualnim vzgajanjem? Jasno se vidi in to morajo vsi priznati, da morajo biti prvi vzgojitelji v tem oziru roditelji.

Sicer pa, kdo bi mogel v zgodnjih letih tako zelo vplivati na otroke kakor oni, ki so jih rodili in ki jih vzreajo? Roditeljska akcija v tem oziru ni samo koristna zaradi te pristnosti, nego tudi zato, ker jo je edino mogoče uporabljati individualno. Individualna metoda nahaja največje indikacije v seksualnem vzgajanju in ta metoda se dá, kakor bomo videli pozneje, izvajati samo doma.

Ideal je, da bi začeli s seksualnim vzgajanjem roditelji. V mnogih primerih ostane to samo ideal, ker so roditelji povsem nesposobni, toda v praksi se izraža to drugače.

Razločevati je treba tri razloge, iz katerih se današnji roditelji ne bavijo s tem poslom:

a) ker nimajo potrebnih sposobnosti in zadostnega znanja, saj tudi sami niso bili podobno vzgojeni;

b) kar ne utegnejo, saj se troši v današnjem življenju največji del njih energije za pridobivanje najnujnejših potrebščin, za materialno vzdrževanje rodbine, za skrb v hiši in za posel, ki ga zahteva gospodinjstvo;

c) ker so suženjsko vdani konservatizmu, po katerem smatrajo vse, kar je združeno s spolnim življenjem, za sramotno, češ: kot takšno se ne sme pripovedovati otrokom, da se ne oškoduje krepost in sramežljivost. Pri njih velja zakon: »L'ignorance fait l'innocence«.

Prvi razlog je treba posebno vpoštevati. Očitno kaže na potrebo, da se morajo tudi odrasli vzgajati. Po nivoju znanja, točno rečeno, razumevanja spolnega vprašanja se približujejo otrokom. Vse, kar so spoznali iz seksualnega območja človeškega življenja, so spoznali samo empirično, skoro avtomatično, tako, kakor je to zahteval instinkt. Zato seksualno življenje v zakonu v marsičem zaostaja za važnimi znanstvenimi zahtevami.

Drugi razlog je nekoliko izveden v izvestnih družabnih razredih, kjer je življenjski boj v resnici močno izražen. To so delavci in mali uradniki. Ti resnično ne utegnejo in otroci so ponajveč prepuščeni samim sebi in okolici, v kateri žive zunaj hiše, to pa so tovariši in ulica. Pri vsem tem ne smemo pozabljati, da mnogi ne utegnejo, ker brezobzirno trošijo in izgubljajo čas za opravila, ki izvirajo iz nepoučenosti. Velik del časa se uporablja za obrekovanje, rešetanje tujega življenja, za pijačo in kavarno. Pri večjih družabnih razredih se troši poleg tega ponajveč časa za spremljanje, za posete, za izprehode, za oblačenje in lišpanje, skratka za način življenja, od katerega ima družba najmanj koristi. Zanimivo je opazovati neveste iz boljših mestnih rodbin. Njih vrednost in priporočilo za zakon tiči v tem, kako se gibljejo, oblačijo, drže, lišpajo in lepitičijo, kakor da je zakon ustvarjen samo za to. Iz vida pa se izgublja glavni namen zakonske zveze, porod, in nihče ne vprašuje, koliko je našopirjena deklica sposobna, roditi in vzrejati porod. V tem bi morala tičati vrednost vsake neveste. Kje se pripravljajo naše deklice za zakon, ali v materinskih in podobnih društvih ali v zavodih za otroke? Ne! Pripravljajo se pri šiviljah in modistkah, na korzu in zabavah.

Konservatizem, ki so mu suženjsko vdani mnogi roditelji, je najusodnejši vzrok njih upiranja, da bi seksualno vzgajali svoje otroke. Tu je treba poudariti samo eno točko: Ali se trudijo v tem postopanju, da ne škodujejo kreposti in sramežljivosti svojih otrok? Odgovor je v mnogih primerih negativen spričo jako pogostih življenjskih dogodkov, ko sami dajo v govorjenjem in postopanjem priliko, da se žali otroška sramežljivost. Po eni strani prikrivajo kot »sramotno« vse ono, kar je direktno združeno s spolnim življenjem, po drugi strani pa se ne strašijo, vpričo svojih otrok kar najvulgarneje psovati, odkrito govoriti o ljubezenskih aferah, o prešuštvu, o ljubčkih in ljubicah itd. Kolika nedoslednost!

Pri delavcih je intimno življenje takšno, da ni mogoče ne žaliti kreposti otrok, ki imajo zaradi tesnih prostorov, v katerih žive delavci, priliko, skrivaj opazovati spolne odnose celo lastnih roditeljev. Nezmiselno je torej, če hočejo roditelji v drugem postopanju očuvati krepost svojih otrok.

Pri nadaljevanju seksualnega vzgajanja mladine gre velika naloga trem važnim družabnim delavcem: učiteljem, zdravnikom in duhovnikom. Ta trojica se mora poprijeti svojega posla pristno združeno

na v svoji akciji. Njih posebnega delovanja si ni moči misliti brez neprestanega medsebojnega dopolnjevanja. Vsak izmed njih utegne ustvariti v otroški duši zase torišče, kjer deluje kot neomejen gospodar.

Učitelj kot razkrivalec mnogih pojavov, do tedaj otroku neznanih, dosega pri otrocih velik ugled, posebno iskrenost, ki jo mora ukoristiti tudi pri seksualnem pojasnjevanju. Otroci poslušajo njegove besede z vso vdanostjo, lastno bitjem, ki kar kipe od veselja, da zvedo nove pojave in nove stvari. Učitelj je za roditelji prva oseba, ki se udeležuje obdelovanja otroške narave. Njegove poteze ostanejo vrezane v otroškem spominu. Mnogo odraslih ljudi se jako živo spominja dogodkov v osnovni šoli, posameznih važnih trenutkov prav tako, kakor se spominja trenutka, ko so zvedeli zunaj šole, kako se plode živali in rastline, če jim o tem ni pripovedoval učitelj sam. To jim mora vedno razkriti ali starejši tovariš ali manj vreden človek. Čim se zbudi v spominu ta važni trenutek spolnega odkritja, se oživi tudi oseba odkriteljeva, do katere po navadi ni spoštovanja in občudovanja. Nasprotno, pri velikem številu v poznejših letih, ko se spozna bistvo in pomen spolnega življenja, se vedno oglasi čudenje, zakaj ni razodel tako važne činjenice tolikanj spoštovani in priljubljeni učitelj. Učiteljem bi torej pripadala naloga, da bi bili razkrivalci v tej sferi otroškega zanimanja. Kako naj bi se to godilo, razložimo v prihodnjem članku.

Dr. A. Gi. Kostić.

Podkuranski:

Samčev sklep.

No, lepo se mi godi! Kako se je vse preobrnilo! Ko sem stopil pred več leti v službo, sem opravičeno pričakoval, da kaj postanem in si ustvarim s svojo vestnosjo in pridnostjo položaj, ki mi bo omogočil pošteno preživljati sebe in — ženico, kadar jo dobim.

In danes? Komaj, komaj za hrano in stanovanje zaslužim. Kaj pravim, komaj. Saj ne zaslužim toliko. Sem brez zajtrka, a ne zato, da bi si še bolj izuril želodec v potrpljenju in stradanju, ampak zato, ker ga nimam s čim plačati. In koliko je izdatkov za druge stvari, za katere nikdar denarja ni. Za večje potrebnosti, za obleko in čevlje moram pa itak vedno beračiti pri bratih in sestrah, ki pa imajo, razen svojih potreb, tudi še stariše za podpirati.

Moj ideal, dobiti dobro, zvesto ženico, vzgajati otroke v vrle državljane, skratka, ustvariti si svoje ognjišče, svoj dom, je šel po vodi. Sam sem dolge zimske večere ali pa s tovariši v vedno enakih pogovorih, brez zadostnega razvedrila. To za mojo starost vendar ni življenje. — Ne, ni, ni! Nezačeto v splošnem, tace vodi društveno delovanje ne veseli tako, kakor bi želel.

Prihodnji mesec imam zopet odpovedano hrano. Kje bom dobil dr. zec? Saj ve vsak, da veliko ne morem plačati. In še tako rine — kljub podpori sorodnikov — v dolgov, da ne vem, kdaj se jih bom znebil.

Peša mi duševna sila, gine telesna moč in čas hiti, hiti. Kmalu bom pel s Prešernom: Mladosti leta, kmalu ste minula.

Da, ko bi hotel! Veliko bi lahko zaslužil po strani. Saj so mi stranke že same ponujale denar za dozdevne usluge v uradi. — Toda rajši poginem, kakor da bi jemal krivične darove. — Morda bi si pa lahko dobil kak pošten postranski zaslužek? Ah, kje neki? Tu na deželi! Sicer pa sem po 7- do 8-urnem neprestanem uradniškem delu i počitka potreben.

Ker me država ne more ali noče dovolj nagraditi za moje delo, mi ne preostane nič drugega, kakor da bežim iz državne službe in

sprejemem zasebno. Saj delajo to celo oženjeni.

Hotel sem postati najvernejši in najskrbnejši uradnik države, toda ona, boreča se z začetnimi težkočami, mi ne nudi za to potrebne materijalne opore. Dokler se pa državni organizem popolnoma ojači in konsolidira, pa jaz za svojo osebo ne morem čakati.

Zato proči! da se mi ne skrha v bedi še zadnji preostali idealizem.

Z Bogom! tovariši iz državne pisarne.

Poravnajte članarino!

VESTNIK.

Človekoljubnost naše vlade. Uredništvo je prejelo sledeči dopis: Vlada se je imenitno izkazala — kakor vedno, kadar gre za njene nastavljenice — in je revnim črvičkom, sodniško adoptiranim otročičem javnih nameščencev in upokojujencev odvzela od 1. maja 1924. dalje draginjske doklade in jim tako iztrgala iz rok še tisti borni koscek kruha. Po zakonu daje država zakonskim in lastno pozakonjenim otrokom po potrebi celo do 23. leta starosti draginjsko doklado. Z naravnost asocijalno grobostjo je pa odvzeta ta doklada adoptiranim otrokom, katero so prejeli od leta 1922. dalje. Pozivljamo Osrednjo Zvezo, da se potruji, da se nam odvzeto pravo zopet povrne, ker ne gre, da bi nas država za dobro delo še kaznovala. — Prizadeti iz Slovenije.

Absolvirana osemrazredna osnovna šola enakopravna z meščansko šolo. »Jutro« poroča, da je izdalo ministrstvo prosvete odlok št. 3896 z dne 29. januarja 1925, glasom katerega je odločilo, da je za razvrstitev v kategorije in skupine državnih nastavljenecv osemrazredna šola enakovredna z meščansko šolo za vse, ki so dovršili osemrazrednice do 31. oktobra 1924.

Všetjetje vojnih let v napredovanje in penzijo. Neki tovariš, ki je napravil tozadevno vlogo, nam je dopisal sledečo rešitev, ki jo je prejel od ministrstva: »Na vašo prošnjo z dne 27. junja 1924.

da bi se vam všetela vojna leta po čl. 282 fin. zak. za leto 1923/24. dvojno v službena leta, vas obveščamo, da je odločilo ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 43.569 od 7. oktobra 1924 z ozirom na uverjenje vojnega ministrstva, da se vojna leta računajo samo za penzijo in ne za povišice kot efektivna leta službovanja. (Iz »Učit. Tovarisha«).

Društvo vpokojenih javnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani bo imelo družabni sestanek svojih članov v sredo dne 18. tm. zvečer ob osmih v gostilni pri »Mraku« na Rimski cesti. — K obilni udeležbi vabi Odbor.

Zahteve upokojencev na Hrvaškem. 28. januarja je bil v Zagrebu izredni občni zbor »Zajednice upokojencev«, na katerem se je govorilo o bednem položaju upokojencev, ki prejemajo pokojnino še vedno v kronah. Zanimivo je, kar je povedal delegat z otoka Silbe: upokojenci, kateri prebivajo na bivši 3. coni v Dalmaciji optirajo za Italijo, da se rešijo smrti vsled gladi. Italija jih sprejema z odprtimi rokami in jim plačuje takšne pokojnine kakor svojim nastavljenecem, ki so pa mnogo višje kakor naše. Izredni občni zbor je sprejel resolucijo in zahteval: 1.) Da se pokojnina brez doklad od dneva, od katerega je prenehala veljati krona veljava, zračunane v kronah izplačajo v enakem iznosu v dinarjih po odbitku že prejetih zneskov; 2.) Da se izplača doklada za stanovanje, ki je bila odvzeta vsled rešitve ministra financ z dne 8. novembra 1924. D. R. br. 12.441/24; 3.) Da se uvrsti Zagreb v prvi razred.

Stanovanjsko vprašanje. Kakor znano izdeluje sedaj v ministrstvu socijalne politike nov načrt zakona o stanovanjih. V komisijo, ki izdeluje zakonski načrt, niso pozvani niti zastopniki najemnikov niti zastopniki hišnih gospodarjev. Ob tej priliki je izjavil beograjski advokat dr. Moskovljevič v imenu uprave Saveza hišnih lastnikov tudi sledeče: »Hišni posestniki smatrajo, da sploh ni potreben zakon o stanovanjih. Samo še v Beogradu se občuti nekoliko stanovanjsko krizo, a drugače po vsej državi nikjer več. Sramotno je za državo, da prišteva svoje uslužbence med ekonomsko slabše sloje. Ako bi se izplačevala državnim uslužbencem dovelj visoka doklada za stanovanja, tedaj bi oni ne padali na breme hišnih posestnikov. Vse druge svobodne profesije in delavstvo, ki je zaposleno, niso ekonomsko šibkejši sloji. Ekonomsko šibkejšim slojem, nezaposle-

nim in onim, ki so za delo nesposobni, bi morale pomagati občine in to breme naj bi padlo na vse državljane v enaki meri po njihovem premoženjskem stanju. Interesantno je, da ministrstvo socijalne politike nikdar ni zastopalo gledišča, da so tudi med hišnimi posestniki takšni, katere se mora prištevati med ekonomsko šibke. A to stoji in tudi na te bi se moral ozirati zakon o stanovanjih. Sinatramo, da bi stanovanjska kriza prenehala v teku enega leta, ako se dovoli svobodno dogovarjanje glede najemnin. S tem bi se dosegla svobodna konkurenca pri gradnji novih stanovanj. Ako bi ne bilo zakona o stanovanjih, tedaj sem uverjen, da bi danes ne bilo stanovanjske krize.« Zastopniki stanovanjskih najemnikov vztrajajo seveda na tem, da je zakon potreben, a naglašajo da se stanovanjska kriza reši le na ta način, ako da država kreditne za zidanje malih, hišgenskih hiš. V komisijo za izdelavo načrta zakona o stanovanjih so pozvani: sodnik kasacijskega sodišča Vojta Cincar-Janković, sodnik apelacijskega sodišča Srbošlav Kovačič, načelnik ministrstva socijalne politike Vlada Stojadinović, šef oddelka za stanovanjske zadeve v ministrstvu soc. politike Dragoljub Novaković in inspektor uprave državnih monopolov dr. A. Mraković.

Učiteljska samopomoč. Društvo »Učiteljska samopomoč« ima namen, da izplačuje svojim članom ob smrtnih slučajih v rodni denarne prispevke. Društvo se izredno lepo razvija. kakor posnemamo iz poročila o izrednem občnem zboru tega društva, ki je bil 1. februarja v Ljubljani. Iz poročila posnemamo sledeče: Društvo je že na lanskem občnem zboru sprejelo sklep, da se sprejemajo kot člani tudi oni, ki so stari čez 45 let brez oziroma na to, ali so aktivni ali vpokojenci. Na dan izrednega občnega zbora je štelо društvo 777 članov. V letu 1924. je umrlo 6 članov društva in je bilo izplačanih zaostalim svojem posmrtnina v znesku Din 7342, torej je prišlo na vsak slučaj okoli Din 1220. Po številu sedanjih članov znaša posmrtnina Din 1554. — Da bi se posmrtnina še povišala, je sprejel občni zbor sledeče sklepe: da se dvigne prispevek za smrtni slučaj od 2 na 5 dinarjev; vpisnina se je zvišala na 10 Din in upravnina na 4 Din letno. Doslej je zahtevalo društvo ob vsakem novem sprejemu zdravniški pregled in certifikat. Ker pa je dostikrat težko dobiti zdravniški certifikat, zlasti učitelstvu na deželi, je izredni občni zbor sklenil,

Dr. Franjo Ogrin: V hrepenenju.

Tja čez hribe.

Ta hrib, ti hribi, te gore! Zakaj mi zastirajo pogled, da ne vidim na zelene ravnic in prijazne dolinice tam preko, da ne vidim njih ljubkih vasic, belih cerkvic in hramov, da ne vidim vrveti ljudstva v življenjski tekmi.

Pa saj sem že gledal vse to, dolgo in dostikrat. In videl sem, da tudi tam ni raja. — Pa morda zdaj, zdaj po tolikih letih? Mogoče ni tam sovraštva, zavisti, zlobe in nesreče, ali vsaj ne v toliki meri.

Ali naj prekoračim ta gorski zid in se prepričam na kraju samem. In če je tam boljše, se preselim tja, pa bo našlo srce neznanono ono, po čemur neutešeno hrepeni. — Pa, ali bo našlo, ali se ne varam? —

Ah, da. Pojdi križem zemelj in sveta, povsod isto. Eni se kopljejo v bogastvu, drugi blede in venejo v bedi; eni so dobrega srca in lajšajo gorje svojim bližnjim, drugi more in ubijajo v svoji popačenosti in hudobnosti. Tudi tam preko gor ne nudi življenje čiste radosti in zabave, tudi tam ima zemeljski rod več meglenih in deževnih ko solnčnih dni, tudi tam ječe na videz srečni pod križi in težavami.

Ne, ne! Ne grem preko gorskih višav in gozdov, da si ne skalim spominov na mladostne dni in na leta prve ljubavi.

Raj se mi zdi rojstni kraj, rajsko življenje, ki sem je preživel tam kot otrok, kot dijak. Ne pozabim po dolini šumljajočega potoka, ne domačih logov in zelenih trat, ne belih cerkvic in sanj ob njih, trajno so mi

dragi svojci in vaščani, pa vendar, ne še tje kaj!

Tudi ne pozabim deželice, obdane krog in krog s hribi in gorami, njenega svetlega rečnega pasa, njenih vinskih goric s prijaznimi hrami. V duhu gledam in uživam življenja lepe dni, ko sem hodil z milienko po temnih lozah in jasnih tratah, kipeč prelestja in slasti.

Toda ne vrnem se še.

Zato samo proti Črnemu vrhu in sv. Ani, ne predaleč, da ne vidim realnosti, da ne izgubim prelepega sna spominov in iluzij.

Naj hodim le in hodim in ne pridem na cilj svojih mladostnih in ljubezenskih sanj!

Domov.

Domov! Saj že toliko let nisem videl hišice, kjer mi je tekla zibelka, nisem gledal prijazne vasi za holmcem, prostirajoče se ob njem in v podnožju nasprotnega hriba.

Domov! Da pregledam trate in livade, gozde in loge, polja in travnike, je li še vse kakor je bilo, cveto še enako cvetice kakor za mojih mladih let, pojo ptice kakor nekdanj. Tja grem, da nasluhnem starim jelkam, hramom in brezam in se opajam v šumenju vetrov ob sanjah in hrepenenju izza življenjske pomladi. Tjekaj se peljem, kjer se bore za trdi kruh moji sovaščani, da vidim njih boj, da jim zrem v dušo nove dobe.

Z njimi bom sedel na klopico pod vaško lipo in se menil, menil, kopajoč se v spominih svetlih tal, svete, zlate mladosti.

Pa te ne ovira tujec v domači hiši? Drug gospodari tam, kjer so kraljevali tvoji starši; drug v sobi, ki ti je bila sanjalšče in pribeljalšče, če ti je kdo užalil srce in vznemoljil dušo.

Da! Trpko čustvo me navdaja ob misli na tujca; vendar mi bo lažje, da mu je sestra za družico in da je sam dobrega srca.

Šel bom torej in se zazrl takoj na postaji proti Završju.

Pozdravljena ti cerkva sredi vasi, pozdravljene ve bele hiše, ki že kimate raz obronkov, pozdravljen ti sv. Nikolaj na gori! Kot otrok sem upiral vate zvedave oči, pričakujoč, da uzrem prihajati iz tvojega hrama nebeškega sv. Miklavža z darili. — In potem bom šel hitro, da dospem z neskajleno, polno dušo na rojstna tla. Tam po stezi bom zavil s ceste in potem urnih korakov do našega vrta. Ustavil se bom, gledajoč v sušilnico, tepko, stare jablane in v lušperno. — Na mestu. Naj li še dalje tu stojim? Pisal nisem. Ne, ne! Naprej! mimo skednja in hleva. Pa že me vidi sosed Jokelče. Pozdravlja, odzdravljam. In sem že na pragu. Srce mi valovi. Nikogar! V hiši so. Potrkam. In vzhichenja iskrita vame svoje oči sestra in svak.

Dragi dom, draga vasica! Nisi mi več, kar si mi bil in bila. Življenje je šlo tudi mimo mene. Drug sem i jaz. Pa danes hočem biti prav domač, domač kakor nekdanj...

Zdaj pa najprej na oni blagoslovljeni kraj, kjer spe nevzdramno spanje v boljši svet otišli vaščani.

Tam spita tudi v večnem snu in pokoju blaga, dobra mati in pridni oče. Koliko sta delala in trpela za nas otroke! In še predno sta mogla prav uživati sad svojega truda in se naslajati ob hvaležnosti svojih otrok, ju je poklicalo nebo. Tu spita in se ne zbudita. Cvetice ve, ve solze, privonjajte, pritecite do njiju!...

da se odpravi zdravniški certifikat in ga društveni odbor zahteva lahko v gotovih primerih. Iz tega kratkega poročila vidijo ostali državni uslužbenci, da zasluži to društvo v istini ime, ki ga nosi. Društvo stremi po tem, da bi bila posmrtnina vsaj Din 5000.—.

Nabavljiva zadruga uslužbencev državnih železnic v Sloveniji se lepo razvija, kar je razvidno iz približne bilance te zadruge, ki jo objavlja njeno glasilo »Zadruga«. Zadruga bo imela približno Din 400.000 čistega dobička za leto 1924., a poleg tega je rezervirala zadruga tudi še Din 95.000 za poslovni davek.

Sto milijonov za invalide. Da se vidi, kakšno grdo igro igra vlada z invalidi in njih rodbinami, naj navedemo nekoliko statistike, ki jo je prinesla beograjska »Politika« z dne 31. jan. 1925. v članku, ki se bavi s to stomilijonsko farbarijo. V tem članku je med drugim tudi sledeči odstavek: »Naša država je danes edina na svetu, ki še ni ugotovila točnega števila svojih invalidov, vojnih vdov in sirot. Po onem, kar se more iz pristojnih ministrstev nabrati, imamo v naši državi okoli 70.000 invalidov okoli 180.000 vojnih vdov, okoli 30.000 vojnih sirot brez očeta in matere ter od 20 do 30 tisoč siromašnih, dela nezmožnih roditeljev, mladoletnih bratov in sester, katerih edini hranitelji so pustili svoje kosti na bojiščih. Temu številu je treba dodati še okoli 250.000 vojnih sirot, ki so pravzaprav sirote, čeprav imajo očeta invalida, ali mater vojno vdovo. In glejte, na vso to bedno armado, ki znaša preko pol milijona golih, bosih, bednih in gladnih, je razdelila vlada sto milijonov dinarjev za eno leto ali osem milijonov na mesec«. Res, efektna pomoč!

Zanimiva statistika neposredno pri sodiščih uporabljenih kolkov. Na samih kolkih vplačalo se je leta 1924. pri okrožnem sodišču v Mariboru 2.009.665 dinarjev; pri okrajnem sodišču 1.337.169 dinarjev; pri sodišču v Dolnji Lendavi 1.099.462; v Ptuj 464.563 Din in pri ostalih sodiščih povprečno okoli 120.000 Din. Vplačani kolki prekašajo daleko izdatke za vso osebje okrožnega in okrajnega sodišča v Mariboru všteti osebja jetnišnice za okroglo pol milijona dinarjev, ker vsi izdatki za osebje tuk. sodišč znašajo le 2.833.835 Din. Istotako so dohodki v kolkih pri ostalih sodiščih mariborskega okrožja večji kakor izdatki. Ker se morajo velike zapuščinske in pogodbene pristojbine plačati neposredno pri davkarji v gotovini, se lahko trdi, da ima država od poslovanja sodišč lepe dohodke.

Zopet nove redukcije? Beograjska »Pravda« je pred nekaj dnevi priobčila vest, da se pripravlja v vladi zopet nov načrt za redukcijo državnih uslužbencev. Po kakšnih »principih« se bo vršila redukcija, s katero naj bi se pričelo v teku februarja, tega gotovo ni težko uginiti.

Pikantnosti iz volilne kampanije. Beograjska »Politika« z dne 5. februarja poroča sledeče: Resan, 4. febr. V vrsti brezzakonitosti, ki se izvršujejo v tej zemlji, zabeležite še brezzakonitost tukajšnje policije, ki je včeraj iz šolske sobe med poukom odpeljala v zapor učitelja Milana Popoviča in Andra Jovanovića. Oba sta predsednika volilnih odborov in ne pripadata režimu. To jih obremenjuje.

Statistični podatki o naši državi. Površina naše države je 248.987 km², prebivalcev ima 12.017.323.

Neprekosljivi so le EXCELLA

šivalni stroji

Nedosežni v konstrukciji in materialu.
Izredno nizke cene.

Oglejte si jih pred nakupom!

J. GOREC, Ljubljana

(palača Ljub. kreditne banke.)

Originalne (prave) potrebščine za

„Opalograph“

Barvne trakove, ogljen-, indigo, povosčeni papir, podloge za stroje, kopirne zvitke, razmnoževalne barve, konceptna držala.

LUD. BARAGA, Ljubljana,

Selenburgova ulica.

Selenburgova ulica.

Tovarna čevljev Peter Kozina & Komp. izdeluje odslej naprej tudi lahke damske čevlje ter čevlje za gospode najnovejše forme in najboljše kvalitete. Prodaja na malo: Ljubljana-Breg 20, Aleksandrova cesta 1., Prešernova ulica; Zagreb, Račkova ulica 3.

**Modna in športna trgovina
za dame in gospode**

P. Magdič

LJUBLJANA

nasproti glavne pošte.

Telefon int. 438.

Priporoča se za nakup vseh
pisarniških in šolskih potrebščin
trrdka

M. Tičar, Ljubljana.

Krojaštvo **Fran Iglič** Krojaštvo
Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 28.

Idelevanje oblek za gospode, otroke in uniforme.
Za dame po najnovejšem modernem kroju.
Lastna zaloga modnega blaga.
— Uradnikom znaten popust. —

Perje in puh

C. J. HAMANN

— Ljubljana, Mestni trg 8. —

POZOR!

V Vašem lastnem interesu Vas opozarjamo, da si nabavite vse potrebne potrebščine pri znani trrdki

B. Veselinović & Komp.

v Mariboru, Gosposka ul. št. 26.,

ker je dokazano, da je trrdka solidna. Tamkaj dobite dobro blago po znižanih cenah, kajti uveden je nov princip: „malhen zaslužek — velik promet“. Na izbero imate srajce za moške, ovrtnike, klobuke, čepice, kravate, moške in ženske nogavice, svilene in volnene ščitnike (šerpe), volnene trikotaje, svilene in druge robce, damske in moške gamaše iz klobučevine, palce itd. — Francoske parfumerije, Coty, Houbigant, Gibbs, 4711, Odol.

„Aikadont“

zobna pasta.

Glavna zaloga drogerija.

Anton Kanc, Ljubljana.

Za nakup obleke

in perila se priporoča trgovina

J. N. Šoštarčič, Maribor

Aleksandrova cesta št. 13

Trgovina z modnim, manufakturnim, suknenim in platnenim blagom, perilom, konfekcijo in pleteninami.



L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov

priporoča tudi svojo veliko izbiro spominskih izdelkov, galanterijo in parfumerijo

M. Mihelič

Ljubljana, Šelenburgova ul.

Tovariši!

Kupujte svoje potrebščine le pri trrdkah in obiskujte le lokale, ki inserirajo v „Našem Glasu“.

Kdor podpira nas, tega podpirajmo mi!

Franjo Majer,

Maribor, Glavni trg 9

Zaloga manufakturnega blaga,
sukna in svile.

Priporoča se

modna trgovina

A. Šinković nasl. K. Soss

LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Na obroke.

manufakuro in konfekcijo
perilo etc., obleke po mer
za gospode in dame iz lastne
prvovrstne krojačnice,
dobite proti ugrdnemu odplačevanju na obroke edino
le pri trrdki

Davorin JOHAN in drugovi

družba z o. z.

MARIBOR, pisarna: Gregorčičeva ul. 1



Najboljši
šivalni stroj je
edino le

Josipa Petelinca

znamka

Gritzner in Adler

za rodbino, obrt

in industrijo

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vezenju brez p ač en. Večletna garancija

Delavnica za popravila.

Na veliko

Telefon 913

Na malo

čevlje, nogavice, moške klobuke kupite najceneje pri trrdki

Anica Traun Maribor

Grajski trg 1. Grajski trg 1.

ALBERT VICEL

trgovina mešanega blaga
(steklene, porcelanate, majolične in emailove posode)

MARIBOR

Glavni trg 5. Glavni trg 5.

J. Trpin

najcenejša manufaktura

Maribor

Glavni trg 17.

Tovariši!

Priporoča se Vam trgovina s papirjem, pisarniški in šolski potrebščini

K. Tilla nasl. A. Gruber

Ljubljana, Kongresni trg št. 8.

Prvovrstno blago in zmerne cene.

Priporoča se

I. Korenčan

trgovina pletenin, norimberškega in galanterijskega blaga na veliko in malo.

Velika zaloga volne za pletenje jumperjev, nogavic itd.

Cene nizke — postrežba točna.

Ljubljana, Mestni trg 20.